

Cooperació catalana

Febrer 2018

Any 38è

PVP 3,00 €

Fundació
ROCA GALÈS
CATALUNYA

Llegeix la revista mensual del cooperativisme català — rocagales.cat

ELS FONS DE LES COOPERATIVES Més de cent anys d'història

Pàg. 16

Coop. Integral Catalana,
eines per a la
transformació social

Pàg. 10

Marina Subirats,
treballant a favor de
la igualtat

Pàg. 13

L'Estaquirot,
el llarg recorregut dels
titelles cooperatius

Pàg. 19

*Referent
Cooperatiu Català en
Prevenció de Riscos
Laborals*

*Nou servei
Vigilància
de la Salut*

*Totes les especialitats
preventives.
A tot Catalunya*

SePrA
servei de prevenció

www.sepra.cat

T. 93 457 41 45
Trinxant 98-100, 08026 Barcelona sepra@sepra.es

Servei de Prevenció Aliè acreditat en totes les especialitats (SP-063-B)

"... Incerteses, dubtes, problemes...?"

LLUITEM PLEGATS!!

· ESPECIALISTES EN COOPERATIVES ·

GABINET JOAN JOSEP GONZÀLEZ, S.L.

- Planificació i Gestió Comptable
- Declaració Impost de Societats
- Estudis Econòmics de Viabilitat i Plantejament de futur
- Control Pressupostari
- Diagnòstic econòmic, financers i de sistemes de control de la Cooperativa
- Assistència de Membres de les Comissions de Vigilància i Junes Rectores
- Consultes sobre problemàtica econòmica, comptable i fiscal

GONZALEZ & CIA AUDITORS
AUDITORES CENSORES JURADOS DE CUENTAS

- Auditores de Comptes Anuals
- Auditories i Revisió dels Comptes
- Projectes de Fusió i Escissió
- Auditoria de Gestió
- Informes especials

Pensem com tu. La feina,... ben feta.

GIRONA 38 1ª 1ª · 08010 BARCELONA · Telèfon 93 265 35 05 Fax 93 232 56 13
e-mail: gjjg@gonzalezauditors.com

www.cronda.coop

1 de cada 4 catalans i catalanes de més de 16 anys treballa, compra o participa en una cooperativa

Al Col·lectiu Ronda apostem perquè el centre de l'economia siguem les persones

Al servei de les cooperatives i l'economia social

Assessorament, gestió i suport a l'administració d'empreses cooperatives, fundacions i organitzacions sense ànim de lucre en l'àmbit laboral, comptable, fiscal, econòmic i de consultoria especialitzada

ASSESSORAMENT JURÍDIC COMPROMÈS

 Col·lectiu Ronda

Segueix-nos a les xarxes

@rocagales

/FundacioRocaGales.5

rocagales.cat

Editora: Fundació Roca Galès

Redacció i administració:

Aragó, 281, 1r 1a 08009 Barcelona
Tel. 93 215 48 70 - cc@rocagales.cat
www.rocagales.cat

Coordinació: Agnès Giner.

Consell assessor: Miquel Corna, Enric Dalmau, Agnès Giner, Carla Lièbana, M. Lluïsa Navarro, Xavi Palos, Montse Pallarés, Jordi París, Joseba Polanco, Ricard Pedreira, Esteve Puigferrat i Olga Ruiz.

Els autors són responsables dels articles signats. Ni la direcció de la revista ni els editors comparteixen per força les opinions que puguin reflectir els textos aquí inscrits

Foto portada: Centre Documentació Cooperativa. Fundació Roca Galès.

Disseny, maquetació i impressió:

L'Apòstrof, SCCL, i Cevagraf, SCCL.

Dipòsit legal B-22.823/80

ISSN 1133-8415.

Aquesta revista ha estat impresa en paper ecològic.

 Generalitat de Catalunya

Sumari

04

TORNAVEU

Jaume Gil Pujol.

05

EDITORIAL

Feines pel 2018.

06

NOTICIARI.

Agnès Giner.

09

COOPERATIVES DE CATALUNYA

Reflexions estratègiques
Confederació de Cooperatives de Catalunya.

10

LES NOSTRES COOPERATIVES

Cooperativa Integral Catalana
Pep Valenzuela.

13

L'ENTREVISTA

Marina Subirats
Montse Pallarés.

16

MEMÒRIA COOPERATIVA

Els fons cooperatius a Catalunya
Eugeni Cros.

19

CULTURA COOPERATIVA

L'Estaquirot, la cooperativa de teatre de titelles

22

ECONOMIA COL·LABORATIVA

Una altra economia col·laborativa és possible?
Lluís Carreras i Roig

24

OPINIÓ

Mesura i cura
Daniel Jové.

25

SALUT COOPERATIVA

Les noves tecnologies a l'entorn familiar
Marina Martínez Zuccardi.

26

RESSENYA

Debats de l'economia solidària per a la transformació social
Josep Busquets.

Un parell de preguntes (que en són tres) a:

Jaume Gil Pujol

(Barcelona, 1996), estudiant d'economia a la Universitat Pompeu Fabra

M'atreu del cooperativisme, la seva capacitat de concebre un sistema econòmic que posi en entredit els grans dogmes del neoliberalisme. És a dir, una forma d'entendre les relacions productives que vagi més enllà de l'eficiència i la productivitat. Jo entenc el cooperativisme com una eina per transformar el model econòmic des de sota, de forma democràtica, participativa i humana, posant al centre del debat la persona en el seu sentit més ampli. L'actual model econòmic es basa en estructures antidemocràtiques, i això allunya del centre de les decisions els afectats d'aquestes.

Tanmateix no em convenç del model cooperativista que no és present en el dia a dia de la gran majoria de persones. Per tant, un dels aspectes que trobo a faltar és la facilitat a l'accés al món cooperatiu a aquelles persones que no tenen la voluntat de ser-hi. És a dir, em manca una fórmula que pugui substituir el consum actual per un que sigui socialment responsable.

Pel que fa a la presència de les noves economies dins el sistema universitari considero que la pluralitat de pensament econòmic dintre de les facultats d'Economia i Empresa del territori cada vegada és menor. Actualment estudiem dos, tres pensaments econòmics, això fa que l'anàlisi econòmica que fem els estudiants d'economia i empresa del món estigui molt reduït. No estudiem economia com una disciplina on caben multitud de formes d'entendre les relacions econòmiques, això ens juga a la contra en un món tan complex com en el que vivim. Els models d'empresa cooperativa i solidària es treballen molt poc a la universitat, i la majoria de vegades sense aprofundir. Per canviar-ho seria necessari el canvi gradual dels plans d'estudis, per introduir més autors a part de Milton Friedman o Hayek. A la vegada, seria bo aconseguir més difusió dels actes d'economia alternativa dintre del món universitari.

Feines pel 2018

Durant el mes de gener la Fundació Roca Galès ha debatut el seu pla de treball anual en les diferents comissions de treball, així com al Consell Consultiu i Patronat. Amb la recollida de propostes i suggeriments al pla base, s'ha aprovat el Pla de Treball 2018 amb algunes novetats importants.

Pel que fa a la revista Cooperació Catalana les propostes apunten a avançar en la línia digital i multimèdia, i augmentar la presència a internet i les xarxes socials.

Quant al SEP Servei d'Estudis i Projectes, el gran repte d'enguany és l'organització dels Premis Treballs de Final de Grau (TFG) i de Final de Màster (TFM) sobre cooperativisme i economia social i solidària de les universitats catalanes, a través del programa Aracooop, de la DG d'Economia Social, el Tercer sector, les Cooperatives i l'Autoempresa. També, consolidar la Beca de recerca històrica i els Premis als millors casos pràctics, així com continuar amb l'Ajut a la realització de treballs de recerca en l'àmbit del cooperativisme amb l'ACCID. Tots aquest premis sense oblidar els Premis Fundació Roca Galès, en els seus tres àmbits: cooperativisme i ESS, medi ambient, sostenibilitat i educació ambiental, i el benestar social, dels quals ja s'han obert la convocatòria 2018.

El nou any també portarà una nova col·lecció de llibres que complementarà la tasca editorial i l'aportació teòrica del cooperativisme i economia social i solidària. A més, com ja vam avançar a l'editorial del mes de gener, el 2018 serà l'any de la memòria cooperativa, amb diverses i rellevants activitats de restitució, recuperació, difusió i visibilitat de la memòria històrica del cooperativisme.

Un any 2018 replet de projectes sense oblidar la construcció d'un país més lliure, més democràtic, més social, amb una economia al servei de les persones i les seves necessitats.

XESCOTADA 2018 i ASSEMBLEA DE LA XES

Ja hi ha data per la propera assemblea general ordinària de la Xarxa d'Economia Solidària (XES), que com cada any inclou la tradicional calçotada d'organitzacions i persones sòcies, la XEScotada! El dia serà el proper 10 de març al matí, a un lloc encara per determinar.

En aquesta trobada es recuperarà un dels temes més importants que afronten com a xarxa per als propers anys: la revisió i aprovació del model organitzatiu. Durant les properes setmanes –informarem del lloc–, s'enviarà la documentació necessària i s'obrirà el formulari de confirmació d'assistència. De moment, apun-teu-vos-ho a l'agenda!

www.xes.cat

32è CONGRÉS INTERNACIONAL DEL CIRIEC A LIEJA

Del 30 de maig a l'1 de juny tindrà lloc A Lieja (Bèlgica) el 32è Congrés Internacional de CIRIEC, organitzat per la secció belga del CIRIEC i el CIRIEC-Internacional, sota el lema de «L'economia pública, social i cooperativa en la revolució digital».

La transformació digital dels darrers anys ofereix nous mitjans de comunicació i d'intercanvi, i trastoca profundament els modes de propietat, de producció, de distribució i de consum. Qüestiona les condicions de treball, suscita noves possibilitats en matèria de fiscalitat, ofereix extraordinaris guanys de productivitat, obre nous horitzons d'intervenció ciutadana... L'economia pública, social i cooperativa és actriu d'aquesta revolució. El tema del proper congrés del CIRIEC abordarà aquesta temàtica confrontant les anàlisis i reflexions d'experts científics i de responsables polítics, econòmics i socials procedents de tot el món.

Més info: www.ciriec.ulg.ac.be i

www.ciriec.es

#TORNASSOL, ENGEGA LA CAMPANYA DE SOSTRE CÍVIC PER IMPULSAR HABITATGE COOPERATIU A CARDEDEU

Amb l'objectiu de comprar un solar al municipi de Cardedeu i construir-hi un edifici d'habitatges cooperatiu en règim de cessió d'ús, l'entitat Sostre Cívic llança la campanya d'emissió de títols participatius #Tornassol. L'objectiu és finançar el nou projecte amb cooperatives de crèdit, però també amb el suport solidari de la ciutadania.

La campanya vol aconseguir un repte pioner a Catalunya: recuperar un solar de propietat privada i garantir, gràcies a la propietat cooperativa del sòl, el dret a l'habitatge d'una trentena de veïns de Cardedeu, que podran accedir a un nou habitatge fora del mercat especulatiu. L'equip d'arquitectes de La Baula s'encarregarà del disseny del projecte i des de Sostre Cívic ja s'ha posat en marxa un grup promotor de socis i sòcies que impulsaran la promoció a través d'un procés participatiu.

Per dur a terme la compra del solar, Sostre Cívic emetrà fins l'1 de març 300 títols participatius de 500 euros. La cooperativa vol aconseguir, gràcies al finançament col·lectiu, un nou impuls per fer front, de manera autoorganitzada, a la bombolla immobiliària i a l'especulació. "No volem que el projecte de Cardedeu sigui únic, sinó que el volem replicar a altres llocs per anar recuperant el sòl privat i tornar-lo en mans de la ciutadania", explica l'entitat.

Més informació: www.tornassol.coop

JORDI CUIXART ENS ESCRIU DES DE SOTO DEL REAL

Amb molta emoció, hem rebut una carta del líder d'Òmnium Cultural injustament empresonat a Soto del real des de fa més de 100 dies.

Jordi Cuixart, President d'Òmnium Cultural, del que som socis des dels nostres inicis, ens ha escrit des de la presó per expressar el seu agraïment i valoració de la revista.

La lletra, escrita a mà diu literalment:

"Soto del real, 21-XII-17

Estimats amics de Cooperació Catalana,

Molt agraïts pel reconeixement recollit en la vostra revista del mes de desembre.

Del món cooperatiu sempre he valorat tot allò de transformador i compromès que aporta a la societat.

Una vegada més en sou dignes mereixedors. Gràcies per ser-hi sempre. De tot cor,

Jordi Cuixart

President d'OC

PD: Molt content de poder-hi llegir els avenços de les obres de La Borda SCCL on hi veig un bon niu d'esperances."

Jordi Cuixart, juntament amb el President de l'ANC, Jordi Sànchez porta més de 100 dies en presó preventiva, de manera injusta i injustificable. Aprofitem per a reclamar la seva posada en llibertat, juntament amb la d'Oriol Junqueras i Joaquim Forn, Vicepresident i Conseller d'Interior, respectivament, de la Generalitat de Catalunya.

LLIBERTAT PRESOS POLÍTICS!

CONVOCATÒRIA DELS PREMIS FUNDACIÓ ROCA GALÈS 2018

La Fundació Roca Galès (FRG) convoca l'edició dels **Premis Fundació Roca Galès 2018** per reconèixer públicament la important tasca social que desenvolupen les entitats i empreses de l'economia social i solidària a Catalunya.

Aquests guardons premien els projectes i/o trajectòries de persones, associacions, empreses i institucions l'objectiu de les quals sigui treballar i promoure els àmbits del cooperativisme, el medi ambient o el benestar social, en les diverses categories:

- Cooperativisme, economia social i solidària: Premi Jacint Dunyó,
- Protecció del medi ambient, l'educació ambiental i la sostenibilitat: Premi Albert Pérez-Bastardas,
- Benestar social: Premi Benet Vigo

Els guardonats seran escollits per un jurat, entre la selecció de persones, entitats i empreses proposades **fins al dia 23 d'abril de 2018** a través del formulari que trobareu a:

www.rocagales.cat/premis/premis-frg

L'acte de lliurament tindrà lloc durant el mes de maig a l'Ateneu Barcelonès (c. Canuda, 6, Barcelona).

PRESENTACIÓ DE L'ESTUDI SOBRE L'ESCALABILITAT DEL COOPERATIVISME AGROECOLÒGIC

El passat dijous 18 de gener va tenir lloc la presentació de l'estudi *El canvi d'escala, un revulsiu per la sostenibilitat del cooperativisme agroecològic?*, a càrrec de l'Aresta cooperativa.

L'acte de presentació de l'estudi, així com dels reptes i oportunitats de futur del cooperativisme agroecològic celebrat a la seu de grup ECOS, és fruit de la col·laboració de la Fundació Roca Galès i l'ACCID amb Quèviure, Coòpolis i Més Opcions.

L'estudi realitzat per Adrià Martín, Patrícia Homs i Gemma Flores-Pons (l'Aresta recerca agroecològica) entre l'octubre de 2015 i el juliol de 2017 va ser guanyador del 2n. Ajut per a la realització de treballs de recerca en l'àmbit del cooperativisme 2015 de la Fundació Roca Galès i l'ACCID.

Podeu llegir l'estudi complet a l'apartat «Estudis» del web www.rocagales.cat i l'article resum publicat a la nostra revista *Cooperació Catalana*, 415, de desembre de 2017, a les pàgines 16-19, al mateix web.

20 ANYS DE LA REVISTA NEXE

nexe
quaderns d'autogestió
i economia cooperativa

La Federació de Cooperatives de Treball de Catalunya (FCTC) celebra els 20 anys de la revista *Nexe, Quaderns d'autogestió i economia cooperativa*, una publicació creada amb l'objectiu de disposar d'una eina de reflexió sobre el cooperativisme, l'economia social i solidària. Fa vint anys que la revista *Nexe*, apareix dos cops l'any amb l'ambició de reflectir l'evolució i els reptes del cooperativisme i l'economia social.

Per a la celebració dels 20 anys de Nexe, la FCTC ha organitzat el debat «Què vol dir ser cooperativista, avui», el proper dijous 15 de febrer de les 18 a les 20.30 h a La Lleialtat Santsenca (Carrer d'Olzinelles, 31) de Barcelona.

Ja us podeu inscriure a la celebració en l'agenda de www.cooperativestreball.coop

BRUNO ROELANTS, NOU DIRECTOR GENERAL DE L'ALIANÇA COOPERATIVA INTERNACIONAL

El Consell de l'Aliança Cooperativa Internacional (ACI) va nomenar el passat 18 de gener Bruno Roelants com a nou director general. Roelants començarà el seu nou càrrec en les properes setmanes, succeint a Charles Gould, que l'any passat va anunciar la seva decisió de retirar-se.

Actualment, Bruno Roelants és secretari general de CICOPA, l'Organització Sectorial de l'Aliança Cooperativa Internacional per a la Indústria i els Serveis, càrrec que ocupa des de 2002. Sota el seu lideratge, la pertinença a l'organització va augmentar de 18 països el 2002 a 32 països el 2018.

Roelants, amb més de 30 anys d'experiència en el moviment cooperatiu, serà el 16è director general de l'ACI, fundada el 1895.

Bruno Roelants succeirà a Charles Gould, que ha estat Director General de l'ACI des del 2010, ha treballat amb el consell d'administració per desenvolupar el seu projecte per a un Dècada cooperativa, així com augmentar la seva influència en la formulació de polítiques globals.

Més info:
www.ica.coop

XVII CONGRÉS INTERNACIONAL D'INVESTIGADORS EN ECONOMIA SOCIAL DE CIRIEC-ESPANYA

Tindrà lloc els dies 4 i 5 d'octubre en el Campus de Toledo de la Universitat de Castella-La Manxa. El Congrés és el fòrum degà i principal per a tots aquells que investiguen, estudien i treballen en el sector de l'economia social. Properament el CIRIEC-Espanya farà pública la crida per la presentació de comunicacions i altres detalls del Congrés.

www.ciriec.es

REFLEXIONS ESTRATÈGIQUES

El passat octubre, vam recordar la necessitat de fer el pla de gestió per a l'any 2018, però ara volem anar més lluny i, per això, us parlarem sobre la necessitat de fer una bona reflexió estratègica.

Al cooperativisme, en el qual ens caracteritzem per ser empreses d'una mida discreta, sovint ens diuen que no és necessari fer aquest esforç, tanmateix nosaltres considerem que res més lluny de la realitat, qualsevol que sigui la nostra mida econòmica o de llocs de feina tenim l'obligació d'encetar aquesta reflexió. No només perquè el pla de gestió proporciona una mirada a curt termini, -que tot i que és necessària no és suficient, ja que ens podem trobar que si sempre mirem el curt termini d'un any serem una nau que segueix una trajectòria conjuntural-, sinó perquè la realitat de la planificació és que el pla de gestió ha de ser una conseqüència de la reflexió estratègica que ens marcarà el camí empresarial que volem fer, el projecte que volem desenvolupar.

Però, ara més que mai, i més quan ens trobem en una cruïlla amb tants interrogants com els que ara albirem a l'horitzó, la reflexió estratègica no té només una vessant de traçar un camí, sinó, sobretot, una vessant d'establir un diagnòstic de cap a on anirà l'evolució de les variables claus que determinen el nostre projecte cooperatiu.

Avui, veiem incògnites a escala macroeconòmic que tenen a veure amb el model de societat de mercats on la cooperativa realitza les vendes; també tenen a veure amb el pes econòmic dels països que ens envolten i que estan assolint una posició al món que influirà sobre l'economia; d'això es derivaran unes conseqüències sobre les prestacions socials a què accedirem les persones, aspecte que influirà en els nivells de salut de les persones sòcies i els nivells d'educació de les persones que, al futur, s'incorporaran com a sòcies de la cooperativa.

A més, la influència que la tecnologia, en general, tindrà en el producte que realitzem i, en particular, les tecnologies d'informació i comunicació entre màquines -penseu que alguns científics ens diuen, entre d'altres, que d'aquí 15 anys no necessitarem conductors per els vehicles de transport-, influirà en el producte i en el servei, però també en el procés productiu i en la distribució dels productes; per tant, quin impacte tindrà això sobre l'estructura de persones que treballem a la cooperativa? Es comenta que anem cap a un futur immediat en què no es necessitaran tantes persones per fer les coses. Conseqüentment, haurem de revisar si això també pot passar a la nostra cooperativa. Per bé que és molt difícil avui tenir la resposta, hem d'intentar fer aquest exercici d'anticipació perquè en moltes activitats els canvis seran enormes. No podrem endevinar el futur, però sí podrem estar atents per avançar-nos en la solució.

Hem de pensar que les cooperatives tenim una responsabilitat amb els diferents agents que es relacionen amb nosaltres. Si parlem dels productes i serveis que fem pels socis, hem de veure com ens afecten els canvis i, pel que fa a l'organització del treball, hem de pensar que quan incorporem una persona per treballar a la cooperativa tenim l'obligació de donar resposta a les seves necessitats laborals al llarg de la seva vida laboral. A més, pel que sembla, el nou món que s'aproxima, possiblement, portarà molta més precarietat i moltes necessitats socials. En conseqüència, les cooperatives serem una eina fonamental per donar resposta col·lectivament a les necessitats de les persones, això també suposa obligacions i oportunitats, perquè les cooperatives existents estem en millors condicions per desenvolupar nous productes i serveis que ajudin les persones de la nostra societat a disposar d'uns nivells de vida digna per convicció i per necessitat, ja que una societat cohesionada és una societat més segura i més adequada per viure-hi.

Eines per a la transformació social integral

Amb poc més de 7 anys de recorregut, la Cooperativa Integral Catalana ha posat en marxa un gran nombre de dispositius i eines pròpies per construir nous camins de vida econòmica i social capaços de superar els límits imposats pel mercat i sistema capitalista, també per anar més enllà dels marcs de l'Estat i els bancs. No deixeu de visitar cooperativa.cat

Pep Valenzuela
@pepvalenzuela

Joan Solana llegint un comunicat en nom del grup de suport a Enric Duran Audiència de Barcelona 2103

La Cooperativa Integral Catalana (CIC) nasqué al 2010 com a proposta del grup d'afinitat de l'activista Enric Duran, que anys abans s'havia significat públicament amb una «expropiació d'entitats bancàries» duta a terme per «desafiar el sistema i demostrar que era corrupte i que era factible *hackejar-lo*».

Amb una perspectiva llibertària, amb referents com la FAI i el MIL, explica Joan Solana (més conegut com a *Juanito Piquete*, per la seva activitat com a músic i poeta, avui membre de la comissió de comunicació i extensió), la CIC va aparèixer en el context del 15M, a la plaça Catalunya, com a «iniciativa de transició per permetre'ns construir una forma de vida on ni la banca ni l'Estat seran necessaris, recolzada sobre diferents formes jurídiques legals», tot practicant l'autogestió econòmica i política amb la participació igualitària dels seus membres, ajuntant els elements bàsic d'una economia, com són: producció, consum, finançament i moneda pròpia, integrant tots els sectors d'activitat necessaris per viure.

A diferència d'altres xarxes o federacions de cooperatives, *Juanito Piquete* subratlla el fet que la CIC és «un conjunt de xarxes de projectes autogestionaris que utilitzem les cooperatives com a mitjà i no com a fi».

Nascuda com una única assemblea, avui s'estructura ja de forma confederada, amb tres bioregions: Catalunya Nord, Catalunya Sud, Catalunya Est. Apliquen els criteris d'autonomia, subsidiarietat i autogestió amb base al territori; les decisions i les propostes parteixen de la base, dels barris. La confederació es pensada com a estructura fractal, de manera que cada bioregión tingui cos i vida pròpia autogestionada.

A més, hi ha les comissions i projectes comuns, encara a escala global. Sis comissions: de comunicació i extensió, d'informàtica, gestió econòmica, jurídica i gestió, coordinació confederal i central d'abastiment catalana (CAC).

Els projectes comuns més importants són de dos tipus: els autònoms d'iniciativa col·lectivitzada (PAIC), establerts amb un acord amb l'as-

P.V.

semblea de la CIC; i els públics productius (PPP), com ara Calafou o Som Comunitat.

Paral·lelament, s'organitzen les ecoxarxes, espais d'intercanvi i autoorganització per promoure el desenvolupament en tots els àmbits de la vida de forma autogestionària, a escala bioregional. Finalment, hi ha els nuclis d'autogestió local, per «prendre el control de les nostres vides a escala de barri i poble».

La CIC ha creat algunes «eines cooperatives» per donar cobertura a les activitats i projectes. Entre aquestes hi ha Gestió CI, un espai per a socis autoocupats des d'on gestionar factures i comptabilitat; el Mercat Cooperatiu, Feina Cooperativa (una mena de borsa de treball per a feines cooperatives amb monedes socials); el CoopFunding per al finançament col·lectiu de projectes, sense comissions; el Luzaluuu (semblant al wallapop però amb moneda social), i l'Ecodiari.

La forma d'adhesió a la CIC pot ser com a soci cooperatiu, individual o col·lectiu, com a grup o projecte;

i encara com a soci autoocupat. La participació es pot donar en comissions, grups de treball, projectes, nuclis o ecoxarxes.

Joan Solana explica el cas de la Cooperativa ecoxarxa El Poblet, on es fan assemblees d'acollida, cada dimecres, on s'informa sobre què fan i com, i on la gent explica el projecte i necessitats; després «veiem les sinergies que es poden establir amb la persona o col·lectiu o grup i ens posem d'acord».

Per fer-se una idea aproximada de la dimensió de la feina, informa Solana que avui la CIC compta amb uns 3.000 associats i s'estan gestionant uns 450 projectes econòmics: hi ha pagesos, artesans, terapeutes, professors, artistes, forners, entre altres.

Moneda social

Un element clau en la proposta de CIC és la creació i ús de monedes socials. La Cooperativa treballa amb la perspectiva d'ampliar i diversificar l'ús d'aquestes monedes, una

Joan Solana
(Juanito Piquete)
durant l'entrevista,
a la seu d'Aurea
Social.

eina per a l'autonomia i autogestió fora del mercat capitalista.

La CIC fa servir la seva pròpia moneda, l'EcoCOOP, acceptada a totes les ecoxarxes catalanes i moltes xarxes de moneda social espanyoles. Totes les monedes socials fan servir una plataforma d'intercanvi i administració de transaccions i usuaris. Inicialment hi havia el sistema CES (Community Exchange System), però des de les ecoxarxes catalanes i la CIC es va impulsar una plataforma de codi lliure i autogestionada, la IntegralCES (www.integralces.net).

“

La CIC va aparèixer en el context del 15M, a la plaça Catalunya, com a «iniciativa de transició per altra forma de vida.

“

Ha creat la seva pròpia moneda, l'EcoCOOP, acceptada a totes les ecoxarxes catalanes i moltes xarxes de moneda social espanyoles.

Aquest sistema, assegura, és una eina de fàcil maneig i comprensió; on es pot oferir un producte o servei propis o buscar el que necessitis a les teves xarxes d'intercanvi més properes. A més de portar la comptabilitat dels intercanvis realitzats i conèixer el saldo disponible en qualsevol moment. I encara hi ha la participació a Faircoop, una cooperativa global, «germana de la CIC», creadora de la criptomoneda Faircoin; aquesta ha esdevingut un espai mundial per a l'ús de monedes socials.

La Xarxa d'Usuaris d'Habitatge Social és altra eina cooperativa per donar aixoplug a qui vol llogar terra o una propietat per algun projecte, «dona la cara per les persones o col·lectius amb dificultats per acreditar o justificar avals o garanties, fem servir aquesta eina de cara a l'administració, mostrant que hi ha el suport de una xarxa».

Crearen una altra eina per als casos de patrimoni, que treballa amb la perspectiva d'aconseguir capital social immobiliari que esdevé propietat d'algunes de les cooperatives, com per exemple la Colònia Ecoindustrial Postcapitalista Calafou, un antic espai industrial al Maresme; són espais concebuts com a col·lectivitzats.

Pel que fa a les persones sòcies autoocupades, crearen una eina «controvertida des del punt de vista legal», declara el membre de la comissió de comunicació, «una eina per a projectes que no tenien eines

per tirar endavant amb impostos i burocràcia». La van crear a partir de criteris de sostenibilitat, no jerarquia i horitzontalitat, assumint la protecció legal com a cooperativa.

Aquesta pràctica, que consideren «desobedient i revolucionaria, ha estat desvirtuada per les dites cooperatives de facturació, ajuntant gent sense més objectiu que el d'escapolir-se o aconseguir o donar un servei només». Mentre que per la CIC es tractava de «defensar el dret de persones en risc d'exclusió social, gent que si no s'organitzava d'aquesta manera anava a la misèria».

Projecte emblemàtic, per fi, és també el famós centre Àurea Social, «un centre més, som una xarxa, clar que aquest és un centre gran i que fa patxoca, amb 1.400 metres quadrats a la dreta de l'Eixample, certament no és poca cosa». El local, que avui és seu de la CIC, l'ecoxarxa El Poblet, projectes de salut, Sembrem Salut i col·lectius de terapeutes, l'aconseguien al 2012, després de parlar un desnonament dels anteriors residents i poder firmar un nou contracte de lloguer.

Ara, però, tenen un banc novament al darrere. «No és una obsessió, però estaria molt bé continuar aquí», comenta, tot afegint que busquen recursos i que tenen propostes, així com potencials socis. Amb una idea molt cara i ferma: «això són recursos del comú, i volem que continuï sent d'ús públic, del comú, no de l'estat», conclou.

Garrotxa. Mercat d'intercanvi i moneda social a Olot 2017

Pla de l'Estant Jornades Assembleàries CIC a Som Comunitat Pujarnol 2015

Emporda, Assemblea BioRegionalNord a Ultramort 2016

Treballant a favor de la igualtat

Marina Subirats

Montse Pallarés
@montpallares

Un personatge històric que voldries conèixer: els meus avantpassats, pagesos i pageses del Priorat... M'agradaria molt saber com eren, com vivien, què pensaven.

Una lectura imprescindible: la poesia: Marius Torres, Salvat-Papasseit, Machado, Hernández, Baudelaire, Rilke, Szymborska...

Un perfil de Twitter que no pots deixar de seguir: soc poc seguidora de twitter. M'ho miro sovint, però per a mi és totalment prescindible

No podries viure sense: amics i amigues, llibres, el mar.

Encara tens pendent: escriure sobre el temps viscut.

El cooperativisme és: una gran esperança de futur, un altra manera d'organitzar la producció, que ens permeti d'avançar cap a una alternativa al capitalisme, tal com es practica en el moment actual, filosofia de vida

Marina Subirats és sociòloga. Va ser directora de l'Institut de la Mujer entre 1993 i 1996 i regidora d'Educació entre 1999 i 2006 a l'Ajuntament de Barcelona. La seva feina destaca per la visió global de l'educació relacionada amb el feminisme i la sociologia. El desembre del 2017 va ser nomenada presidenta del Consell Econòmic i Social de Barcelona.

M.P.

Com has vist l'evolució del feminisme des dels anys 70 a Catalunya i fins ara?

Jo crec que l'evolució del feminisme ha estat extraordinàriament positiva des d'aleshores. En els anys 70, d'alguna manera, hi ha un acte fundacional del feminisme, que també ho és per a mi i per a moltes altres dones. El mes de maig d'aquest any se celebra el primer congrés de dones de Barcelona al paranimf de la Universitat. Recordo que moltes de nosaltres vam entrar amb una actitud escèptica i, després de dos dies, vam sortir entusiasmades. I ens vam posar a treballar pel tema. Des d'aleshores ha crescut molt. Hi ha hagut èpoques que més i èpoques que menys però ara crec que ens trobem davant d'una generació de dones joves que ja es plantegen el feminisme com una exigència. Per tant, podem dir que com a ideologia i com a moviment el feminisme ha avançat moltíssim.

I la repercussió que té això a la societat ara? Perquè estem veient una altra vegada comportaments molt masculistes... i un retrocés.

Sí. Hi ha unes quantes coses aquí. Per una banda és evident que els homes no cedeixen fàcilment la seva posició privilegiada. És cert que ja hi ha grups d'homes que s'han adonat que el sexisme els perjudica també a ells, perquè té aspectes en els quals les dones són les més desfavorides en la dominació masculina, però al mateix temps hi ha un altre aspecte que és el dels límits que et posa el gènere, que és una cosa que perjudica tant homes com dones i alguns homes comencen a ser-ne conscients i estan seguint moltes de les teories del feminisme (però són encara una minoria). Des del punt de vista social hi ha una altra cosa sobre la qual estic treballant i que m'he adonat que ha canviat: durant molts anys l'aprenentatge de ser una dona, la imposició del gènere a les

nenes, passava per elements de frustració, de repressió (per exemple, les nenes pel fet de ser nenes hi havia coses que no podien fer: no pots sortir fins tard, no pots anar amb bicicleta, no pots portar pantalons); i això suscitava un moviment de revolta. Perquè se t'imposaven una sèrie de coses que eren limitacions i, per tant, generaven revolta. I això ha canviat en un sentit molt clar. Ara la manera en què les nenes «aprenen» a ser nenes no és a través de la repressió. Sinó que és a través de la seducció. Les nenes es vesteixen de determinada manera, els diem que semblen princeses, les lloem dient que són boniques... El dia que la nena és la protagonista a casa seva és el dia que l'han vestit de princesa; si no, el protagonista és el nen sempre. I amb les noies passa igual, hi ha el pensament que com més sexy siguis, més èxit tindràs. Hi ha una inducció de la societat actual a convertir les dones en dones objecte, subjectes sempre a la mirada de l'altre. I a la voluntat de ser atractiva, de voler esdevenir una dona objecte no s'hi arriba perquè et prohibeixin tota la resta, sinó que s'hi arriba per l'excitació que provoca, perquè tot serà fantàstic si ho aconseguixes. I la lluita contra això és molt més difícil. Quan anem a les escoles i denun-

“

«Ara crec que ens trobem davant d'una generació de dones joves que ja es plantegen el feminisme com una exigència.»

ciem aquests tipus de coses les noies ens diuen, quin mal hi ha? Les noies ens diuen que els encanta pintar-se i tenyir-se. El feminisme, que va ser una teoria de l'alliberament és com si ara, en certa manera i des del punt de vista d'aquestes noies, es convertís en una teoria de la repressió. I es fa molt més difícil que les dones lluitin contra això, perquè és una cosa atractiva, de manera que estem veient com hi ha una regressió en moltes dones joves que tornen a adoptar papers molt submisos i això també es construeix molt a través de les novel·les. Per exemple, estan de moda coses com *Crepuscle*, o *50 ombres de Grey*. I altres tipus de novel·les roses amb molt de sexe brutal, en les quals el paper de les dones és sempre passiu i d'explotació per part dels homes, però que es presenta com la felicitat. I això fa que les noies siguin moltes vegades presoneres de l'amor romàntic i en funció d'això acceptin ser submises, ser controlades i, fins i tot, que acceptin els maltractaments. Això és un perill i és el que ens està fent retrocedir.

Què us trobeu quan aneu a les escoles?

Les escoles formen part d'una cultura que en diem androcèntrica. I això vol dir que qui està en el centre és la figura masculina i aquest fet es veu com a normal i el mateix professorat, per tant i sense ser-ne conscient, transmet la prioritat de la figura masculina. Fa molts anys ja vaig fer un estudi en què vam comptabilitzar les paraules que deien els mestres i les mestres als nens i les nenes i ens vam trobar que per cada 100 paraules que havien dit als nens havien dit només 74 a les nenes. Per tant un dèficit d'atenció cap a les nenes d'un 26 %. No hem pogut repetir l'estudi, però jo crec que la proporció es manté. Per exemple, quan mirem que passa als patis veiem que s'han transformat en camps d'esport i els nens estan al centre jugant a futbol i les nenes estan als racons mirant-s'ho. I, com a molt, el que se li acut al professorat és que les nenes també juguin a futbol. Però mai se'ls acut que els nens juguin als jocs de les nenes i que s'adeqüin els espais on poden jugar-hi, etc. I si mirem els llibres de text passa el mateix, gairebé hi ha absència total de dones i les dones que hi apareixien ho fan desenvolupant rols tradicio-

“

«Necessitem canviar la idea de competició per la idea de cooperació, la teoria darwiniana ara el que provoca és un perill de destrucció massiva.»

nals, com ara preparant l'esmorzar en els llibres d'idiomes moderns; i en els llibres de literatura només hi ha un 12% de mencions a autores. Això després repercuteix en la seva vida, en la seva vida laboral, en la seva projecció pública, etc., de manera que això i molt més trobem a les escoles. Sense que ningú en sigui conscient, perquè les lleis discriminatòries ja no hi són, però la mentalitat encara és una mentalitat centrada en el món masculí i, per tant, el subjecte principal de l'educació és el nen i moltes vegades la nena és utilitzada per ajudar a controlar al nen, a donar suport al nen, etc., i no és tant l'objecte mateix de l'educació.

Creus que hi ha relació entre l'economia social i solidària i l'economia feminista, de posar la vida al centre i de desplaçar la figura del líder, de fer lideratges compartits, etc.?

Hi ha moltíssima relació. Encara avui obliguem els homes i els nens a agafar una manera d'estar a la vida que és la competició. Obliguem el nen que agafi uns valors i uns comportaments en els quals ha de dominar el món, ha de ser fort, ha de destacar i ha d'imposar la seva voluntat i, si no, li diem que perd la masculinitat, que no és un home. Això és en el centre de la societat en la qual ens trobem. I la competició entre els homes és tan brutal que acaba sent negativa, perquè en funció d'això es destrueixen boscos, rius, s'embruten, etc. La desigualtat d'ingressos

està accelerant-se perquè hi ha homes que volen acaparar-ho tot. Aquesta és una visió absurda perquè ningú necessita tant per viure i en canvi genera molt conflictes al seu entorn. La visió de les dones és diferent, no perquè siguem millors, sinó perquè hem estat educades per a una altra cosa, no per destacar. Hem estat educades d'una manera que ens fa insegures, que ens fa dubtar de nosaltres, quan estem amb més gent la nostra tendència és treballar en equip. Estic segura que avui necessitem canviar la idea de competició per la idea de cooperació, la teoria darwiniana que en un moment determinat podia ser útil per explicar coses ara el que provoca és un perill de destrucció, i de destrucció massiva perquè tenim instruments per destruir tota la vida al planeta. O bé canviem els valors de la competició a la cooperació o, si no, realment tenim molts perills d'acabar malament. Pel que fa al medi ambient, per exemple, les polítiques de Donald Trump són totalment fatals. O bé canviem això o bé entrarem en una etapa de grans desastres en la qual potser ja hi som. Anant més enllà, el capitalisme tal com l'hem conegut està en una fase molt tòxica i calen altres models per substituir aquest sistema, altres formes més adequades. I en aquest sentit tenim la via de les cooperatives, i s'ha de veure com anem creant teixit cooperativista amb uns objectius que no siguin els de guanyar diners a qualsevol preu, i destruir la vida, sinó de treballar pel bé de la humanitat.

ELS FONDS DE COOPERATIVES A CATALUNYA

Eugeni Cros

Màster en Arxivística i Gestió de Documents a la UAB

Aquest text versa sobre el treball final del Màster en Arxivística i Gestió de Documents de la Universitat Autònoma de Barcelona. El seu títol és «Els fons de cooperatives a Catalunya» i s'estructura en dos capítols principals.

HISTÒRIA DEL COOPERATIVISME I MARC LEGAL HISTÒRIC.

El primer capítol tracta sobre la història del cooperativisme i el seu marc legal històric a Catalunya i a Espanya. L'origen de la paraula *cooperació* l'hem de buscar en el socialista utòpic Robert Owen, quan el 1821 la va emprar per referir-se a un moviment basat en la voluntat que els treballadors fossin els seus propis proveïdors i fabricants. Gràcies al pensament d'intel·lectuals com Owen i als obrers que volien augmentar el seu jornal i reduir els seus costos de vida, van sorgir les primeres cooperatives. La capdavantera va ser la cooperativa de consum anglesa The Rochdale Society of Equitable Pioneers el 1844.

A Catalunya i a Espanya, Barcelona va ser un dels indrets on primer va aparèixer el cooperativisme, a causa que els obrers de la indústria hi cercaven la solució als seus problemes econòmics. Per això, és on va néixer entre 1840 i 1842 la teòrica primera cooperativa estatal, que es va anomenar Associació Mútua d'Obrers de la Indústria Cotonera. Diem teòrica perquè hi ha qui la considera una entitat mixta que englobava una cooperativa de producció i qui creu que només era una associació obrera perquè era anterior a la cooperativa de Rochdale. En cas que no sigui una cooperativa, llavors la primera de Catalunya l'hauríem de buscar el 1864 en la Cooperativa Obrera Mataronense, una cooperativa de producció o treball associat.

La Flor de Maig

Un decret de 1868 fou la primera norma on va aparèixer el terme *cooperativa*. El text volia satisfer les demandes dels obrers de les indústries basca i catalana que reclamaven la legalització del dret d'associació i la cooperativa era una forma d'efectuar-lo. La Llei d'Associacions de 1887 va ser la primera llei que va intentar regular les cooperatives, tot i que simplement les va qualificar com una societat civil més d'una llarga llista.

L'organització del moviment cooperatiu espanyol no es va produir fins que el 1898 el catedràtic madrileny Joaquín Piernas Hurtado va fundar el Comité Nacional de la Cooperación Española, que tenia diverses delegacions per tot l'Estat espanyol. La barcelonina va celebrar la Primera Asamblea de Cooperatives de Catalunya a finals del 1898 a Badalona. Allí va sorgir la promesa d'organitzar el Primer Congrés Cooperatiu Català un any després a Barcelona. En aquest esdeveniment, es va decidir que el cooperativisme s'organitzés federativament i comarcament a través de la Cambra Regional de Cooperatives de Catalunya. El seu semblant a escala espanyola, la Federación Nacional de Cooperativas de España, es va crear el 1928 a causa de la insistència dels cooperativistes catalans i de la Unió de Cooperatives del Nord d'Espanya.

Les tensions entre la Cambra Regional catalana i les cooperatives catalanes anava en augment perquè la primera volia fusionar les cooperatives de la majoria de localitats catalanes i no marcar un nombre de persones que s'hi poguessin afiliar. En canvi, la cooperació real a Catalunya es basava en petites capelletes que funcionaven de forma hermètica. La conseqüència de l'enfrontament va ser la desaparició de la Cambra Regional el 1919, quan va ser reemplaçada per la Federació de Cooperatives de Catalunya. Aquesta es va desenvolupar a través de federacions comarcals i estava dirigida per un consell general format per un delegat de cadascuna d'elles, de forma que es donava veu al territori per evitar el mateix final de la Cambra Regional.

La primera llei que definia i regulava exclusivament les cooperatives va ser la republicana de 1931. El seu origen es troba en un avantprojecte realitzat per Antonio Gascón i Miramón el 1927, que havia que-

La Rubinenca-Visita a Unió Cooperativa, 1933.

dat aparcat i que va ser rescatat gràcies a les demandes dels cooperadors després de la proclamació de la República. Al 1934, es va promulgar la Llei de Cooperatives catalana, arran de les facultats que l'Estatut d'Autonomia de 1932 atorgava a la Generalitat en matèria de cooperació.

La Guerra Civil i el franquisme van tallar el desenvolupament del moviment cooperatiu en sec. A partir de llavors, es va organitzar a través d'unions territorials provincials, substituïdes de les federacions i controlades fèrriment per membres del Sindicat Vertical i la Falange Espanyola. Les primeres lleis de cooperatives franquistes van ser la de 1938 i la de 1942. Ambdós textos van anul·lar tota la legislació cooperativa republicana espanyola i catalana.

Després del franquisme, el moviment cooperatiu va ressorgir amb la creació de federacions de cooperatives en detriment de les unions territorials provincials. A Catalunya, es va crear la Confederació de Cooperatives de Catalunya el 1984, la qual vol servir de confluència de les diferents federacions. L'empenta legal del moviment l'hem de buscar en un Estatut d'Autonomia de 1979 que diu que Catalunya té plena competència en legislació cooperativa. Per això, el govern de la Generalitat sorgit de les eleccions de 1980 va promulgar la llei de cooperatives de 1983. La llei espanyola arribaria el 1987. Actualment, la llei cooperativa catalana vigent és la de 2015 i l'espanyola la de 1999.

METODOLOGIA DE LA RECERCA I RESULTATS OBTINGUTS

El segon capítol ofereix una proposta d'ubicació dels fons cooperatius dins els quadres de fons dels arxius i presenta la posterior recerca sobre els fons de cooperatives que es troben en els arxius de la mostra seleccionada.

Als arxius de la Xarxa d'Arxius Comarcals, trobem els fons de cooperatives en el grup de fons d'associacions i fundacions, en el de fons comercials i d'empreses o dividits entre els dos. Creiem que s'hauria d'arribar a un criteri comú entre tots els arxius del Sistema d'Arxius de Catalunya per col·locar els fons cooperatius dins el mateix grup i així evitar confusions a tot hom que els consulti. La nostra proposta és que tots penguin del d'associacions i fundacions per diverses raons: és on estan col·locats la majoria, la primera llei de cooperatives de 1931 parlava només d'associacions, els principis de l'Aliança Cooperativa Internacional (fundada el 1895 seguint els postulats cooperatius de Rochdale) s'adeqüen més al món associatiu que a l'empresarial, i el codi de comerç de 1885 no admetia la inclusió de les cooperatives.

Dins el grup d'associacions i fundacions, considerem que els fons de cooperatives s'haurien de remarcar a partir de les tipologies de les cooperatives perquè són les que indiquen la seva naturalesa. Les onze que oferim són les que apareixen a la Llei 12/2015, de 9 de juliol, de cooperatives de Catalunya.

Granja de Cerdanyola de la cooperativa La Flor de Maig.

La recerca del treball consisteix en una llista dels fons cooperatius d'una mostra de diferents tipus d'arxius, ordenar-los segons la tipologia (dins de cadascuna, també alfabèticament) i analitzar els resultats que se'n pugui deduir. La mostra escollida són els fons dels arxius de les capitals de comarca de la Xarxa d'Arxius Comarcals, els de l'Arxiu Nacional de Catalunya, els dels deu arxius municipals de l'aplicació d'Arxius en Línia, els de l'Arxiu Històric de Sabadell, els dels arxius de les quatre capitals de província catalanes (incloent-hi els arxius municipals de districte barcelonins) i els dels arxius dels municipis de la Xarxa d'Arxius Municipals de municipis de menys de 10.000 habitants gestionats per un arxiver itinerant.

Els mètodes d'obtenció de les dades han estat diversos, segons l'arxiu. Hem utilitzat l'aplicació d'Arxius en Línia amb els seus deu arxius municipals, l'Arxiu Nacional de Catalunya i els arxius comarcals de la Xarxa d'Arxius Comarcals. En aquest darrer grup d'arxius, també els quadres de fons de les diferents pàgines dels arxius comarcals. Com que estava clar que molts fons de cooperatives d'aquests arxius no es troben per internet, calia adreçar-se a ca-

dascun d'ells. Això es va fer a través del correu electrònic i parlant amb ells per telèfon, depenent de cada cas concret. El contacte també va ser telefònic amb l'Arxiu Històric de Sabadell i els quatre arxius de les capitals provincials. Finalment, la Xarxa d'Arxius Municipals ens van dir que l'únic sistema per trobar els fons cooperatius era entrar al quadre de fons de cadascun dels seus arxius i cercar els fons que continguessin la paraula «cooperativa». Per això, els possibles fons que no portin aquest mot al títol no s'han pogut detectar. Després de fer tot això, la conclusió extreta és que cada tipus d'arxiu actua per la seva banda i no existeix cap mètode de descripció ni de cerca comú.

Els resultats estan dividits en quatre apartats diferents. El primer engloba els 81 fons de l'Arxiu Nacional de Catalunya (6), els dels arxius de la Xarxa d'Arxius Comarcals (72) i els arxius municipals d'Arxius en Línia (3). El motiu de col·locar-los junts és que la recerca dels tres grups de fons va començar precisament per aquesta aplicació. El segon apartat indica únicament els quatre resultats de l'Arxiu Històric de Sabadell, que vam incloure a la mostra perquè era l'única capital de comarca que no tenia un arxiu que

hi aparegués (el comarcal del Vallès Occidental es troba a Terrassa). El tercer grup vol posar junts els nou fons dels arxius de les capitals provincials. Finalment, l'últim fa el mateix amb els setze dels municipis de la Xarxa d'Arxius Municipals. Per tant, la mostra final són un total de 110 fons de cooperatives.

Per acabar el treball, l'anàlisi dels resultats ofereix set tipologies de cooperatives de les 11 que hi ha. Les agràries representen el 45,37% dels fons, seguides de les de consumidors i usuaris amb el 25%. Els fons de cooperatives d'habitatge i treball associat són vora el 10% i els percentatges dels altres tres tipus de fons són residuals. Pel que fa al primer dels quatre apartats (ANC, XAC i arxius municipals d'Arxius en Línia), les cooperatives agràries representen més del 50% de les dades i les de consumidors i usuaris el 20%. L'augment de les primeres i la disminució de les segones respecte els resultats globals potser s'explica perquè la majoria de fons d'aquest apartat provenen de zones més rurals. En canvi, la tendència entre cooperatives agràries i de consumidors i usuaris s'inverteix en el cas dels fons de les capitals provincials catalanes perquè n'hi ha dues d'agràries i cinc de consumidors i usuaris.

LA COOPERATIVA DE TEATRE DE TITELLES L'ESTAQUIROT

La companyia de teatre de titelles L'Estaquiro -fundada l'any 1973- es dedica prioritàriament als espectacles dirigits a públic familiar, en els quals es barregen la comicitat i l'expressivitat que ofereix el llenguatge d'actors amb la màgia i l'espontaneïtat del llenguatge dels titelles, establint sempre una relació titella - actor que dona força i ritme a l'acció, característiques que fan que els espectadors quedin immediatament captivats per les històries que proposa la companyia.

Durant 45 anys de treball ininterromput, la cooperativa L'Estaquiro teatre ha estat investigant constantment les tècniques dels titelles, tant en la seva vessant plàstica com expressiva. Tot això es tradueix en més de 8.500 actuacions realitzades amb 41 muntatges diferents, que van des dels espectacles de carrer i saltimbanquis en els seus inicis, passant pel titella de guant -la companyia va crear l'any 1981 el Teatre Ambulant de Títelles, petita carpa amb capacitat per a 130 persones que es va muntar en més de 40 ciutats de l'Estat- fins a consolidar-se amb els espectacles d'actors, titelles i objectes manipulats a la vista amb els quals treballa actualment i que l'han portada a participar en un gran nombre de festivals d'Europa i d'Àsia.

Actualment, al seu taller de Vilanova i la Geltrú, disposa d'una petita sala on s'ofereixen sessions adreçades a públic escolar i que poden consistir tant en representacions dels muntatges de la companyia, com en visites guiades en què es pot veure i entendre el procés de construcció de titelles i escenografies per la creació dels espectacles.

També ha creat una sèrie per televisió amb titelles, 13 capítols amb col·laboració amb TV3, La cuina dels titelles. El protagonista d'un conte popular ens presenta una recepta a tot un seguit de personatges que viuen en una cuina.

Els hem fet unes quantes preguntes sobre els seus orígens i funcionament:

L'ESTAQUIROT

Com se us va ocórrer dedicar-vos a fer teatre de titelles?

L'any 1973 teníem 17 anys, una edat fantàstica per fer activitats, per sortir, per veure coses, per fer teatre, per experimentar... Arran del primer festival de titelles de Barcelona i potser per casualitat, vam descobrir un nou art, amb moltes més possibilitats de les que pensàvem.

Era a finals de la dictadura, teníem moltes ganes d'expressar-nos i d'explicar coses en la nostra llengua, que ens havia estat vetada fins i tot a l'escola.

Va ser així que començàrem a preparar un espectacle; vam escriure uns contes i unes cançons i vam construir uns titelles i uns capgrossos molt rudimentaris. L'acceptació del públic ens va encoratjar a seguir; ens contractaven per actuar en places i carrers i també en teatres. Sense gairebé adonar-nos-en, es va convertir en la nostra feina...

Des de quan sou cooperativa?

Sempre hem funcionat com a cooperativa, tot ho decidíem entre tots, tots cobrem el mateix, i encara continuem així.

Els primers anys ens vam donar d'alta a l'apartat de «Titeres y volatines en ambulancia» i la seguretat social la pagàvem individualment, cada persona per cada actuació; estàvem en règim d'artistes, dins l'apartat de «torerros, cómicos, caricatos y excéntricos». Era l'any 1975, fins al 1979.

Vam començar tres persones, després vam arribar a ser-ne sis, i finalment, en vam quedar un altre cop tres.

Com era una mica complicat fer altes i baixes a cada actuació, el 1980 ens vam donar d'alta d'autònoms i el 1983, ens vam constituir com a cooperativa. Som de Vilanova i en aquells moments, existia la Fundació Ventosa i Roig, que assessorava i ajudava per constituir-te com a cooperativa.

Coneixeu altres companyies de titelles que siguin cooperatives? Quina relació hi teniu?

Coneixem moltes companyies, algunes són cooperativa, hi ha SL, societats civils, etc. Hi ha moltes fórmules legals. També hi ha productores.

Ens relacionem amb el sector de companyies que ens dediquem al teatre familiar. Estem dins una associació professional (TTP, Teatre Tots Públics. www.ttp.cat).

També formem part d'una associació de titellaires, UNIMA, que és una associació internacional que aplega titellaires tant professionals com aficionats i simpatitzants.

Com us funciona l'autogestió? I la democràcia interna?

Som tres persones que convivim moltes hores; és molt fàcil, fem uns 60.000 quilòmetres a l'any plegats, molts dinars a restaurants, hotels... Formalment no hem fet mai una assemblea i actes poquíssimes, únicament les obligatòries, però sempre estem parlant de projectes, idees, economia...

Com funcioneu, per *bolos*, «a taquilla»? Teniu sala pròpia?

Tenim un taller a Vilanova i la Geltrú on construïm els espectacles i dins hi ha una petita sala, que també la utilitzem per assajar. Aquesta sala té una capacitat per a 100 persones i la fem servir per fer representacions escolars; en aquests moments les funcions en aquesta sala ens ocupen unes tres setmanes a l'any.

Pràcticament totes les funcions són per *bolos a catxet*, a taquilla únicament. Quan anem a alguna sala que fem temporada a Barcelona, aprofitem per fer també funcions escolars.

Bàsicament fem actuacions per Catalunya, el 80 %, però també fem representacions per tot Espanya i Andorra.

Les vostres obres són de creació pròpia?

Sí, pràcticament sempre escrivim el guió, fem la construcció dels titelles i l'escenografia, els assajos i finalment les representacions. Estem constantment investigant en la tècnica dels titelles, tant en la seva vessant plàstica com expressiva. Els espectacles els anem preparat a foc lent, amb moltes ganes i molta cura.

Som tres persones, però a l'hora de preparar un nou espectacle treballem conjuntament amb un escenògraf, un músic, un director...

Últimament preparem un espectacle cada tres anys, estem pràcticament un any preparant-lo. Com que fem actuacions en teatres i sales tota la feina és concentra de octubre a maig i els altres mesos aprofitem per anar preparant l'espectacle nou.

Amb el temps hem creat un repertori propi i una manera de fer, que han acabat definint el nostre estil.

Seguim treballant sabent que no tenim res guanyat, que cada actuació és nova, especial i irreplicable. I això és el que ens agrada, el que ens obliga a continuar vius i no deixar que la nostra feina es converteixi en una rutina.

Tenim la gran sort de treballar en el que més ens agrada!

www.estaquirot.com

L'ESTAQUIROT

Una altra economia col·laborativa és possible?

Lluís Carreras i Roig

Professor d'Economia de la Universitat Rovira i Virgili

Des de la crisi econòmica de 2008, vivim una època d'enorme incertesa econòmica, social i mediambiental on s'estan produint grans transformacions en les conductes dels individus. Les perspectives econòmiques i laborals són incertes i la desconfiança en el sistema polític s'ha apoderat dels consumidors a escala mundial. Tot això ha donat lloc a un fenomen de solidaritat social i associacionisme ciutadà, que busca reivindicar drets socials i reinventar el sistema.

L'auge de l'economia col·laborativa també és fruit d'un cert canvi de valors d'acord amb els quals perd importància la propietat dels béns i es prefereix a canvi la possibilitat d'utilització del servei que aquests béns proporcionen. Aquest canvi de valors es produeix en gran mesura perquè la crisi econòmica ha provocat una disminució en la renda disponible dels individus i és més difícil accedir al crèdit.

Amb l'expressió «economia col·laborativa» es fa referència als nous sistemes de producció i consum de béns i serveis sorgits a principis d'aquest segle

gràcies a les possibilitats ofertes pels avenços de la tecnologia de la informació per intercanviar i compartir aquests béns i serveis, que permeten reduir les asimetries informatives i els costos de transacció que afecten aquestes activitats, alhora que permeten incrementar l'escala en què es duen a terme i realitzar-les de forma diferent a la tradicional. Es basa en xarxes d'individus i comunitats interconnectades, en oposició a les institucions centralitzades, que estan transformant la forma de produir, consumir, finançar i prestar.

Les realitats que inclou l'economia col·laborativa han rebut diverses denominacions al llarg dels anys i totes elles coexisteixen en l'actualitat. El terme originàriament emprat per descriure el fenomen va ser el de «consum col·laboratiu», però va resultar insuficient per ser l'economia col·laborativa alguna cosa més que consum. També és freqüent el terme «economia d'iguals», que s'aplica a plataformes que vinculen particulars, basades en la confiança entre ells, que faciliten tant compartir com

la compravenda directa de productes i serveis. L'expressió que ha adquirit més popularitat és la d'«economia d'ús compartit» o «economia del compartir» (*sharing economy*), que es basa en compartir béns infrautilitzats pels seus propietaris, com espais, eines o objectes, per obtenir beneficis monetaris o no monetaris.

En aquest article farem servir l'expressió «economia col·laborativa» que, entenem que inclou totes les anteriors i que és la que ha assumit la Unió Europea i la Comissió Nacional dels Mercats i de la Competència d'Espanya.

Els trets distintius de l'economia col·laborativa són el necessari ús d'internet, la interconnexió en xarxa de persones i/o actius, l'accés a l'ús d'actius tangibles i intangibles desaprofitats, l'assoliment d'interaccions significatives i la confiança i el caràcter obert, incliusiu i global.

Com a activitats bàsiques de l'economia col·laborativa s'assenyalen el consum, la producció i l'aprenentatge col·laboratiu i les finances i la governança col·laboratives.

Quins són els avantatges i els inconvenients de l'economia col·laborativa? Quant als avantatges s'assenyalen l'optimització dels recursos disponibles, ja que la reutilització i els serveis compartits contribueixen a la cura i sostenibilitat dels entorns; l'estalvi, la major oferta per als consumidors; els beneficis mediambientals i el desenvolupament d'una xarxa de microemprenedors que poden beneficiar-se d'aquest tipus d'iniciatives.

Pel que fa referència als inconvenients, s'assenyalen la manca de regulació i la competència deslleial; l'absència de regulació concreta fa que no hi hagi igualtat de condicions entre els sectors tradicionals i les noves plataformes d'economia col·laborativa; desprotecció del consumidor; com que hi ha una falta de regulació fa que quan es produeixen abusos els consumidors estiguin indefensos davant aquestes plataformes d'economia col·laborativa; monopolis, encara que aquestes plataformes poden ser beneficioses a escala individual o per a petites comunitats, també poden generar monopolis en què el bene-

fici que abans percebien molts ara només quedi en mans d'un; l'exclusivitat de les dades, en el sentit que si les empreses que generen *big data* sobre una població i les empreses d'economia col·laborativa són algunes de les que més pes tindran en el futur, les administracions públiques es podrien trobar sense la informació necessària per fer una administració eficient. Finalment, s'assenyala que resulta difícil per als usuaris d'aquestes plataformes conèixer totes les funcions i prestacions que se'ls faciliten, ja que aquestes creixen a gran velocitat i és difícil estar al dia de totes les noves que van sorgint i de les que ens podem beneficiar.

Nombrosos estudis apunten ja que l'economia col·laborativa té poc d'aquest adjectiu, arribant a parlar-se de «capitalisme de plataforma», ja que tals plataformes no comparteixen ni la propietat ni els beneficis amb els usuaris que, de fet, són els que generen valor dins d'elles. Sorgeix així, en contraposició, un nou moviment que pretén tornar a l'arrel de l'adjectiu col·laboratiu i donar lloc a plataformes en què la propietat, el benefici

i la responsabilitat siguin realment distribuïts. És el cas del cooperativisme de plataforma, és a dir, de les plataformes propietat dels usuaris que proporcionen recursos que les fan funcionar, ja sigui en forma de treball o de béns o com a consumidors d'un producte o servei, que es governen de forma democràtica i distribuïda i que, fins i tot, arriben a repartir els beneficis entre els seus copropietaris productors-consumidors. És l'extensió dels fonaments de les cooperatives a les plataformes col·laboratives.

El Parlament Europeu, per la seva banda, assenyala que la Unió Europea ha d'aprofitar els beneficis de l'economia col·laborativa, la qual no s'ha de veure com una amenaça per a l'economia tradicional, però demana normes clares pel que fa a la necessària protecció dels consumidors, el respecte als drets laborals, el compliment de les obligacions fiscals, el règim de responsabilitat de les plataformes col·laboratives i una competència justa. I demana normes que contribueixin a promoure-la, en comptes de restringir-la.

Daniel Jover

@rocagales.cat

MESURA I CURA

La fraternitat és la inspiració natural del cooperativisme ja que no només ajuda a trobar el sentit i el vincle social obert, sinó que també és font de riquesa perquè contribueix a situar a l'economia en el seu just lloc al servei de la societat i no al revés. Contribueix a sostenir la vida posant les persones al centre, incorporant el sentit del límit i la mesura com a referent cardinal de l'organització econòmica i social, i d'aquesta manera procura la satisfacció de necessitats.

La fraternitat inclou la solidaritat, però la desborda i la supera introduint la necessitat del saber viure amb lentitud. És una opció per anar pastant el temps i fer-lo més apte per a l'existència amb sentit. L'aspiració de vida plena i lenta, sòbria i feliç, està sent abolida per la imposició d'un estil de vida centrat en l'acceleració dels temps derivats de les tecnologies de l'immediat que provoquen canvis culturals, socials i psicològics més ràpids que la capacitat humana d'assimilar-los sense trastorns de conducta ni alteracions mentals. La hiperconnexió permanent erosiona les oportunitats de silenci, solitud i contemplació per pensar amb perspectiva des d'altres dimensions no utilitaristes ni instrumentals.

La fraternitat ens ajuda a captar l'esperit de finor, de sensibilitat, tendresa i cura. Ens posa ales al pensament propi amb sentit crític i ens permetrà volar en llibertat afegint intuïció i capacitat d'aprofundir i interrelacionar sabers creadors de saviesa. Podrem engendrar somnis, desitjos i utopies als quals dedicar energia i compromís.

Ens hem d'alliberar d'aquesta addicció a la velocitat i la hiperactivitat que al costat de la duresa freda caracteritza el model econòmic dominant, aprenent a alentir per ser sobirans del nostre temps. Intentarem rebutjar el que el moviment obrer havia denominat «cadències i ritmes infernals» que avui dia no són reservats a la fàbrica ni al món del treball o l'empresa, sinó que enverinen el nostre propi espai privat i la intimitat envaïdes per missatges publicitaris i requeriments múltiples que ens atordeixen i dispersen. Podrem així reduir i gestionar millor l'acumulació d'informacions i dades descontextualitzades que ofeguen aquest coneixement genuí que es genera quan hi ha praxi i interacció de les persones sobre la realitat dotant-nos de la capacitat de discerniment. La crisi de civilització actual obre l'oportunitat de repensar en altres paradigmes, actuar de manera cooperativa i viure amb altres estils més sobris i humans, construint altres formes de substantivitat democràtica més transparents.

LAURA NIUBÓ

LES NOVES TECNOLOGIES A L'ENTORN FAMILIAR

Marina Martínez Zuccardi

Cos, cooperativa de salut
@COS_cooperativa

Internet, aparells electrònics i videojocs formen part de la vida de milions de persones. Els aparells electrònics són considerats una eina fonamental dels nostres temps: n'hi ha prou amb oblidar-nos el mòbil a casa un dia per sentir la incomoditat de no poder accedir a aquest canal de comunicació i informació. Es podria dir que la tecnologia ha arribat per quedar-se, impactant així en els diferents sistemes relacionals.

A les famílies, ha augmentat la preocupació per part de pares i mares sobre la regulació de les noves tecnologies. Hi ha un xoc generacional entre el que Prensky va denominar nadius digitals, és a dir, la nova generació de joves que han nascut en l'era digital (utilitzant el llenguatge dels ordinadors, videojocs i internet) i els seus pares i mares, immigrants digitals, que han d'adaptar-se a una realitat canviant i aprendre el llenguatge digital. Els adults tenen el desafiament d'educar els

seus fills i filles en un context que en ocasions desconeixen, i és el desconeixement allò que genera més ansietat i temor.

Una mare es presenta a la consulta preocupada perquè «els seus fills es queden hipnotitzats davant de les pantalles»; un pare s'enfada amb el seu fill perquè «vol dedicar-se a jugar a videojocs de manera professional»; una parella consulta per què «els seus fills passen massa hores davant de l'ordinador i enviant WhatsApps fins a altes hores de la nit».

El xoc generacional entra en joc quan trenca amb l'esquema de pensament dels adults que han crescut en un entorn diferent: «jocs eren els d'abans, quan ens trobàvem al barri a jugar amb tots els amics»; «passen més temps observant una pantalla que mirant-se als ulls».

Però: Què és normal i què és problemàtic? Com ho definim? Podríem deba-

tre moltes hores sobre aquest tema, si ens posicionem des d'aquest xoc cultural d'incomprensió. Per als nadius digitals el normal és passar moltes hores davant les pantalles perquè el seu sistema relacional naturalitza els vincles per aquest canal; per als immigrants digitals passar un cert nombre d'hores amb el mòbil i l'ordinador és excessiu i nociu per a la salut dels/les joves. I aquí radica la cerca de l'equilibri familiar: es tracta de trobar acords on aquests dos mons es trobin i es comprenguin, facilitant així una convivència saludable.

L'ús regulat de les noves tecnologies pot brindar una gran estimulació i potenciar el desenvolupament cognitiu de nens i nenes i adolescents. Això, sempre que no substitueixin el contacte cara a cara i la socialització interpersonal amb els iguals, així com les activitats a l'aire lliure i els jocs més tradicionals.

Josep Busquets

Cooperativa Cultural Rocaguinarda
@Rocaguinarda

És un goig i un estímul per a mi comentar aquest esplèndid llibret amb categoria de llibre. Goig perquè és molt satisfactori –per moltes raons– i estímul, perquè dona impuls a la transformació socioeconòmica... tan necessària.

D'on surt la «idea» i concreció d'on ubicar-lo com a llibre? La idea ve de la preocupació d'elaborar continguts clars, senzills i amb rigor, sobretot per a aquelles persones joves i no tan joves que se'ns acosten o ens hi volem acostar, per dir-los què renoi és això de l'economia social i solidària. És el primer d'una nova col·lecció de la XES. I és carregat de sentit per ser llegit en tot moment i des de qualsevol lloc; pensat expressament en format de butxaca i assequible per a totes les butxaques. Són raons suficients per fer-hi un camí que volem engrescador per anar preparant a noves generacions. Són bases que poden anar animant a altres lectures i alimentant-les i sobretot acostar-se a pràctiques que, encara que incipients vers una nova economia, vagin creant aquella convicció necessària. Tenim per tant el primer número. El nom, no és intranscendent, tradueix

Debats de l'economia solidària per a la transformació social

clarament una voluntat determinada. Vol ser un nou instrument divulgatiu per apropar l'economia solidària al comú de la ciutadania, que ho és potencialment tothom.

Per a qualsevol escomesa l'eina és necessària. L'eina teòrica i formativa és clau –com ho és per tot– i cal estar en condicions de tenir eines ben esmolades. Serà allò que ens ha d'ajudar a complir un objectiu determinat, en el nostre cas divulgar l'economia social i solidària. Quan es va pensar en aquesta nova col·lecció, s'estava davant mateix d'una altra novetat rellevant, la creació de l'Escola d'estiu de l'Economia Solidària de Catalunya, una oportunitat i complementarietat alhora, que venien a reforçar-se mútuament amb un objectiu: la formació. No va costar gaire veure-hi la idoneïtat del contingut del primer número de la col·lecció, això és, transferir-hi les ponències de la primera edició de l'Escola. Parlar doncs d'aquest llibret és parlar també de la nova escola de formació.

Totes i cada una de les aportacions, són de persones amb un comú denominador: preparades, coneixedores i amb experiència del que diuen, perquè ho cultiven a la pràctica. L'experiència d'un treball en el camp d'aquesta altra economia creixent que viuen, i que volen seguir vivint, perquè se la creuen. Això es dona en un moment històric d'un avui carregat d'incerteses, en el qual l'economia i el món del treball del sistema imperant barra espais, la naturalesa de la qual no volem. Això si, volem i podem ajudar a substituir-la, tot i que ens costi.

Dels continguts només n'apuntaré algunes coses, perquè el que vull és que en sigui només un tast i tenir-ne ganes d'assaborir-lo llegint-lo plenament i tranquil·la. M'agradaria molt que la seva lectura pugui destil·lar motivació per entrar a formar part d'aquesta família. La família de la XES. Si així fos em faria feliç.

A la preintroducció, «Venim de lluny i volem anar molt enllà», Jordi Estivill ens descriu breument la història que hi ha darrere, precauïent-se, per arribar a tenir l'Escola d'Estiu funcionant. Història silenciosa i ambiciosa. Des de feia temps s'aspirava poder oferir una formació i qualificació a la gent que s'interessava per l'economia solidària. Ara la tenim aquí, amb la confiança de tenir suport, i poder-hi debatre i contrastar anualment les nostres experiències i poder-hi seguir avançant amb cada vegada més convicció i fermesa. Tal com diu al final, s'espera anar constituint un patrimoni cultural que obri horitzons i doni respostes als reptes actuals i futurs de l'economia social i solidària.

La primera aportació va ser la introducció sòbria d'una de les persones que més ha vingut teoritzant sobre l'economia social i solidària, Jean-Louis Laville i que segueix fent-ho amb una notable i destacada influència en tot el que s'està movent en economia no convencional, destacant per les seves aportacions continuades. En aquesta ocasió ens oferí les noves escletxes des d'on poder seguir treballant, les relacions entre l'economia solidària, mercat, Estat i allò que anomenem comú. Interessant. Per llegir-ho pausadament a fi que penetri.

Segueix l'aportació d'Elba Mansilla. Hi parla dels paradigmes organitzatius solidaris. Ella forma part de la Comissió d'Economia Feminista de la XES, ens obre a aquest espai de manera creativa des de la realitat de les feministes indignades a la plaça de Catalunya. Tot i que queda enrere, va ser un moment que va donar impuls a ser proposada com una realitat larvada però consistent que avui ha anat agafant volada. Una exposició clara i convincent. Una mirada crítica que denuncia la forma d'organització del treball. Parla dels reptes i límits i que podem fer des de les pràctiques, fins als paradigmes organitzatius solidaris com a horitzó

La tercera aportació és d'Ivan Miró, Persona entregada en cos i ànima al món de l'economia cooperativa i totes les seves derivades, que és quasi tota la resta que es mou –i si no, ell ho remou–, de l'economia transformadora. Ell que porta una trajectòria personal digna per l'arrelament en aquest món alternatiu des de fa anys, explica de manera impecable sobre l'autogovern del comú, amb aportacions innovadores.

Ens diu, no hi ha béns comuns sense institucions en comú, obvi dirà algú, no tan obvi per a molts que s'hi mouen a prop. És una intervenció rica en referències, mostra de la seva especial dedicació prospectiva d'un passat també ric. Ens parla de l'economia social del coneixement, l'economia col·laborativa i el cooperativisme de plataforma, i naturalment el govern del comú, com una preocupació latent.

Òscar Rando ens introdueix als «ecosistemes holístics locals per a l'economia solidària». Aquest rol, l'holístic, és cada vegada més present en la mesura que les dimensions de les coses se'ns fan petites per raó de l'amplària del conjunt. Raó per la qual també parlem de micro, economia d'escala i macroeconomia. Ens diu que un ecosistema concret territorialment no pot desear-se d'un marc més ampli. Ens parla d'un barri i una ciutat definida per les interaccions de vida associativa generadora d'una economia definible i autoregulable. Cap una transició natural a un nou model d'economia local-global. L'exemple que posa és l'Ajuntament del Prat de Llobregat amb un catalitzador de projectes i regulador econòmic que és la Fundació Esperanzah.

El treball compartit entre Anna Fernández i Ruben Surifach fa un recorregut que passa pel poder local i economia solidària. Les xarxes territorials i la creació i enfortiment dels mercats socials locals i... el mercat social com a plantejament estratègic. Res de tot això s'escapa a una voluntat concreta que és crear xarxes consistents en circuits econòmics per satisfer necessitats sobre la base de l'economia social i solidària. A través d'un fil conductor del tot coherent que posa al centre persones i necessitats. El treball fet per aquests dos joves, veritables promeses, entre d'altres, permet visualitzar i entendre de manera molt planera el treball que s'està teixint per seguir explorant els diferents camps que ja avui determinen un horitzó que promet.

Com a epíleg, Jordi Estivill acaba amb algunes fites de l'itinerari formatiu de l'economia social i solidària. Ve a dir, que tradicionalment s'han erigit les classes poderoses a tenir i mantenir el monopoli de la formació. L'escola de formació solidària justament vol obrir un nou camí orientat i portat per i des de les classes populars, enllaçant en una tradició ben nostra: la preocupació formativa. Aquesta ha estat una constant històrica amb la qual volem enllaçar. En fa una recorregut referenciant persones, entitats i institucions que amb totes les dificultats hi han estat bregant. N'han estat precedents nostres, els quals ens cal recuperar, conèixer i reconèixer per l'esforç emprat. És un glossari de dades que et porta a no deixar de saber el molt que tenim darrere per seguir construint futur, inspirador d'una preocupació latent que il·lustra molt bé el nostra passat. Certament complementari a les moltes altres referències i dades aportades en aquest petit i condensat llibret.

Tots els continguts expressats estan assaonats per treballs previs, i això es nota. Destaquen per obrir-se a la necessitat imperiosa d'unes altres relacions econòmiques. Una economia que neix per anar fent forat i ocupar espai creixent pensant en les persones i feta des de i per a les persones, allò que diu a la contraportada «que ens cal fabricar eines encara més robustes i incisives per sostenir l'alegria de la vida davant la tristor del capital». Paraules que trobo encertades.

Us desitjo una bona, pausada i penetrant lectura.

AA.VV.

Esmolem les eines. Debats de l'economia solidària per a la transformació social.

Materials de l'Escola d'Economia Solidària de Catalunya
Barcelona: Xarxa d'Economia Solidària,
Pol·len, Tigre de Paper i Icaria, 2017. Col.

Eines 1

ISBN: 9788416828159

188 pàg.

Aquest llibre el trobareu
a la llibreria de Rocaguinarda
cooperativa cultural
www.rocaguinarda.org

ROCAGUINARDA
Cooperativa Cultural

Valors i preus
cooperatius

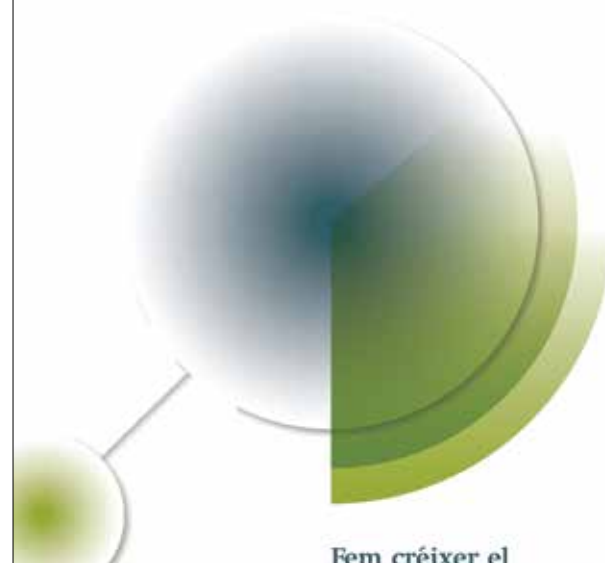
**Les assegurances
també poden ser
ètiques.**

Més de 1.850 cooperatives
assegurades

www.arccoop.coop

**Fem créixer el
moviment cooperatiu
i donem veu a les
cooperatives de treball**

Federació de Cooperatives
de Treball de Catalunya

Presenta a les xarxes
socials nos a

Facebook i Twitter

Premià 15, 1r pis
08014 Barcelona
933 18 41 62

www.cooperativetrebball.coop

www.femescala.coop
info@femescala.coop
 c. Bailèn 5, baixos
 08010 Barcelona
 tel. 93 532 36 26

ÈNCIA - COHESIÓ - ESTALVI - ECONOMIA SOCIAL - TRANSPARÈNCIA - COHESIÓ - ESTALVI - ECONOMIA

Administrem comunitats veïnals i lloguers

Què fem?

- Administració de comunitats veïnals
- Administració de lloguers
- Gestió de proveïdors
- Assessorament legal
- Acompanyament dels usuaris

Com ho fem?

- Compromís mediambiental i social
- Estalvi econòmic i transparència
- Millora de la qualitat de vida
- Bon servei i millora constant

Més informació a www.femescala.coop

